

[Type here]

**Strengthening Teaching Competences
in Higher Education
in Natural and Mathematical Sciences**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Report on the Strategy for improvement of the quality (IQ) of teaching and learning

October 2022

STRATEGY FOR IMPROVEMENT OF THE QUALITY OF TEACHING AND LEARNING

Based on the experiences gained during the implementation of the project and the knowledge gained during numerous trainings, a clear picture about necessary changes in higher education in Serbia and Albania was created. During the project life, many subjects were modernized by applying contemporary methodological and pedagogical principles, as well as by usage of IT technologies in teaching and learning. An intensive campaign was conducted to raise the awareness of teachers about the importance of improving teaching competencies in teaching and learning in the field of natural sciences and mathematics. COVID-19 pandemic made this campaign easier and more efficient because all teachers had to change their way of teaching and managed to implement different software solutions and applications in their subjects. All these experiences contributed to the “Strategy for improving the quality of teaching and learning” being created and submitted to the appropriate bodies of PC institutions for adoption. This strategy is developed to support on-going improvement of the quality (IQ) of teaching and learning, devoting the necessary level of human and financial resources to the task and integrating this priority to its overall mission, giving teaching due parity with the research.

**Strengthening Teaching Competences
in Higher Education
in Natural and Mathematical Sciences**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Creators:

Prof. dr Zorana Lužanin, UNS

Prof. dr Andreja Tepavčević, UNS

Prof. dr Sladana Dimitrijević, UNIKG

Prof. dr Jelena Ignjatović, UNI

Prof. dr Miroslav Ćirić, UNI

English translator:

Prof. dr Biljana Mišić-Ilić, UNI

Albanian translators:

Dr Irma Gjollashi, ECUG

Silvja Cobani, UNIKO

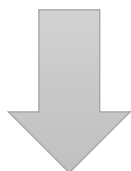

**Strengthening Teaching Competences
in Higher Education
in Natural and Mathematical Sciences**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

***Strategija za podršku i
stalno unapređenje
kvaliteta nastave i učenja
na visokoškolskim
ustanovama***

2023-2028

..

“Learning results from what the student does and thinks and only from what the student does and thinks. The teacher can advance learning only by influencing what the student does to learn..”

Herbert A. Simon

SADRŽAJ

I deo: UVOD	7
Zašto je potrebna strategija za učenje i podučavanje?	7
Osnova za donošenje strategije	8
II deo: STRATEGIJA	11
Vizija	11
Ciljevi	11
III deo: IMPLEMENTACIJA	14
Aktivnosti	14
Pokazatelji - Indikatori napretka	14
Akcioni plan	15
IZVORI	15
Dokumenta	15
Publikacije	15
PRILOZI	17
A: Sedam principa pametne nastave	17
B: Šematski prikaz ciljeva	18
C: Formular za akcioni plan	1

**Strengthening Teaching Competences
in Higher Education
in Natural and Mathematical Sciences**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

I deo: UVOD

Zašto je potrebna strategija za učenje i podučavanje¹?

Promene u obrazovnom sistemu koji obuhvata i visoko obrazovanje moraju da idu u korak sa vremenom koje se menja. To podrazumeva da obrazovanje mora da prati neprekidne promene na tržištu rada od industrijskog modela proizvodnje ka brzo transformišućoj, tehnološko vođenoj i međusobno povezanoj globalizovanoj ekonomiji znanja. Neophodno je optimizovati učenje, uključujući upotrebu tehnoloških inovacija za produbljivanje i transformaciju učenja i tako razvijati kompetencije za celoživotno učenje. Takođe, ne sme se prevideti promena u očekivanjima učenika i studenata koji zahtevaju obrazovni sistem koji je više povezan i relevantan za njihov svakodnevni život i profesionalni napredak.

Visoko obrazovanje predstavlja poslednji i najveći stepen obrazovanja u obrazovnim sistemima, te bi iz tog razloga trebalo da pruži najveći kvalitet nastavnog i naučnog rada. Postavlja se pitanje kako se procenjuje i obezbeđuje kvalitet u ove dve osnovne oblasti rada.

Kompetencije za naučni rad su, u značajnoj meri, definisane odgovarajućim propisima i obezbeđena je njegova merljivost, pre svega, kroz publikovanje radova na odgovarajućim listama, učešća u naučnoistraživačkim projektima, predavanja po pozivu, uređivanje časopisa, recenziranje naučnih radova itd. Sa druge strane, kompetencije za nastavni rad gotovo da nisu ni pomenute u dokumentima i najčešća, a često i jedino se meri rezultatima dobijenim iz studentskih anketa. Ovakav pristup je podložan kritici, pre svega, zbog nepostojanja ili nedovoljne validnosti i relevantnosti korišćenih instrumenata, pretežno upitnika.

Henard i Roseveare (2012) navode da su brojni faktori doveli kvalitetnu nastavu u prvi plan politike visokog obrazovanja. Skoro svaki obrazovni sistem je doživeo značajan porast broja studenata poslednjih decenija, dok je profil studenta postao raznovrsniji. Oni veoma koncizno definišu kvalitetnu nastavu kao upotrebu pedagoških tehnika za postizanje ishoda učenja kod studenata. Institucije visokog obrazovanja treba da obezbede da obrazovanje koje nude ispunjava očekivanja studenata i zahteva poslodavaca, kako danas tako i za budućnost. Pored toga, Henard i Roseveare (2012) definišu nove paradigme nastave i učenja u visokom obrazovanju, pod njima podrazumevaju:

- redizajn nastavnih planova i programa,
- intenzivnije povezivanje nastave i istraživanja,
- novi odnos u vezi sa dostupnošću nastavnika studentima, širi spektar komunikacije i saradničkog rada koristeći platforme za učenje,
- ponovno promišljanje opterećenja studenata i nastavnog osoblja,
- kontinuirano usavršavanje pedagoških i digitalnih kompetencija nastavnika, modela ocenjivanja usklađenih sa učenjem usmerenim na učenika,
- kreiranje inovativnih platformi za učenje,
- pružanje smernica i podučavanja studenata koristeći nove inovativne metode,

¹ **Strategija za podršku i stalno unapređenje kvaliteta nastave i učenja na visokoškolskim ustanovama**, skraćeno **Strategija za podučavanje i učenje**

- procena efekata i dokumentovanje efikasnosti održane nastave.

Prema tome zadatak univerziteta i fakulteta, odnosno nastavnog osoblja u visokom obrazovanju nije samo da prenesu znanje već i da podrže i pripreme studente da postanu kvalifikovani profesionalci koji će se uključiti u tržište rada i doprineti razvoju celokupnog društva. Pritom njihove kompetencije utiču na kompetencije njihovih studenata. Zato je planski pristup datom zadatku neophodan, a prvi korak u planiranju jeste postavljanje strateških ciljeva.

Osnova za donošenje strategije

Dva krovna dokumenta koja definišu okvir visokog obrazovanja u Republici Srbiji su Zakon o visokom obrazovanju² i Strategija razvoja obrazovanja³. Osnovni ciljevi visokog obrazovanja precizirana su u Zakonu o visokom obrazovanju u članu 3:

Ciljevi visokog obrazovanja jesu:
1) prenošenje naučnih, umetničkih i stručnih znanja i veština;
2) <i>razvoj nauke i unapređivanje umetničkog stvaralaštva;</i>
3) <i>obezbeđivanje naučnog, umetničkog i stručnog podmlatka;</i>
4) obrazovanje kreativne populacije koja neprekidno usvaja i stvara nova znanja;
5) <i>obezbeđivanje jednakih uslova za sticanje visokog obrazovanja i obrazovanja tokom čitavog života;</i>
6) <i>bitno povećanje broja stanovnika sa visokim obrazovanjem;</i>
7) <i>unapređenje međunarodne otvorenosti sistema visokog obrazovanja.</i>
<i>Zakon o visokom obrazovanju, član 3</i>

Svi navedeni ciljevi visokog obrazovanju morali bi biti razrađeni kroz različite akte visokoškolskih ustanove kroz koje bi se obezbedila njihova realizacija. Od datih sedam ciljeva izdvajamo prvi i četvrti cilj za čije dostizanje je neophodna vrhunska nastava koju realizuju izuzetno pripremljeni i motivisani nastavnici i saradnici. Strategija učenja i podučavanje na svakoj visokoškolskoj ustanovi trebalo bi da predstavlja jedan od ključnih akata čija je funkcija da polazeći od ciljeva definisanih Zakonom i Strategijom razvoja obrazovanja definiše razrađene ciljeve, postupke i aktivnosti za njihovu realizaciju i odgovarajuće pokazatelje za praćenje ostvarivanja zacrtanih ciljeva.

Pored ciljeva visokog obrazovanja, Zakonom su definisane i dve akademske slobode.

² ZAKON O VISOKOM OBRAZOVANJU ("Sl. glasnik RS", br. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - dr. zakon, 67/2019, 6/2020 - dr. zakoni, 11/2021 - autentično tumačenje, 67/2021 i 67/2021 - dr. zakon)

³ STRATEGIJA RAZVOJA OBRAZOVANJA I VASPITANJA U REPUBLICI SRBIJI DO 2030. GODINE, ("Službenom glasniku RS", br. 63/2021)

Akaderske slobode jesu:

1) sloboda naučnoistraživačkog i umetničkog rada, uključujući slobodu objavljivanja i javnog predstavljanja naučnih rezultata i umetničkih dostignuća, uz poštovanje prava intelektualne svojine;

2) sloboda izbora metoda interpretacije nastavnih sadržaja.

Zakon o visokom obrazovanju, član 5

Strategija razvoja obrazovanja do 2030. u Republici Srbiji predstavlja krovni strateški dokument za celokupno obrazovanje kojom je određena vizija i misija obrazovanja, i određena dva opšta cilja.

Vizija razvoja obrazovanja je da obezbedi kvalitetno obrazovanje za postizanje punog potencijala stanovništva, a naročito svakog deteta i mlade osobe u Republici Srbiji.

Misija obrazovanja je da se obezbedi obrazovanje visokog kvaliteta koje služi razvoju društva u celini.

Opšti cilj 1: Povećani kvalitet nastave i učenja, pravednost i dostupnost preduniverzitetskog obrazovanja i vaspitanja i ojačana vaspitna funkcija obrazovnovaspitnih ustanova.

Opšti cilj 2: Povećan kvalitet i unapređene relevantnost i pravednost visokog obrazovanja.

Opšti cilj 2 je razrađen kroz četiri posebna cilja:

Posebni cilj 2.1: Unapređeni kvalitet ponude, ljudskih resursa i ishoda visokog obrazovanja

Posebni cilj 2.2: Unapređena relevantnost visokog obrazovanja na nacionalnom i međunarodnom nivou

Posebni cilj 2.3: Unapređeni obuhvat i pravednost visokog obrazovanja

Posebni cilj 2.4: Digitalizacija visokog obrazovanja

STRATEGIJA RAZVOJA OBRAZOVANJA I VASPITANJA U REPUBLICI SRBIJI DO 2030. GODINE

Strategija dodatno razrađuje načine dostizanja posebnih ciljeva, pa je za poseban cilj 2.1 navedeno „Kada su u pitanju ljudski resursi u VO, prvi korak će biti definisanje kvantitativnih i kvalitativnih indikatora za procenu nastavničkih kompetencija na VŠU koji treba da postanu deo Okvira nastavničkih kompetencija u VO. Nakon toga će se pristupiti kreiranju novog koncepta sistema kontinuiranog profesionalnog usavršavanja nastavnog, administrativnog i tehničkog osoblja na VŠU, definisanju kvantitativnih i kvalitativnih indikatora za procenu efekata profesionalnog usavršavanja i definisanju novih kriterijuma i procedura za izbor i napredovanje u zvanja zaposlenih na VŠU.” Međutim još uvek nisu započete navedene aktivnosti, odnosno još uvek ne postoji nijedan krovni dokument koji bliže određuje nastavničke kompetencije, kao i druge segmente procesa podučavanja

i učenja. Izostanak krovnog dokumenta u izvesnoj meri otežava postupak donošenja strategija učenja i podučavanja na visokoškolskim ustanovama.

Bez obzira na jasno i jako prepoznat nastavni aspekt u krovnim dokumentima, a zatim kroz standarde akreditacije, ne postoji dovoljno dobar mehanizam koji će omogućiti pravilnu i potpunu implementaciju navedenih ciljeva i dostizanje odgovarajućih standarda u punoj meri. Npr. ako nastavnik ima slobodu izbora metoda interpretacije nastavnih sadržaja bilo bi više nego poželjno da svaki nastavnik ili saradnik ima obavezu da ovlada različitim metodama. Na većini visokoškolskih institucija sticanje i usavršavanje nastavničkih kompetencija je prepušteno, po pravilu, na dobru volju nastavnika ili saradnika. Takođe se praćenje procesa podučavanja i učenja svodi na nedovoljno relevantne podatke, odnosno pokazatelje koji ne ukazuju na sve potrebne aspekte.

Ciljevi i aktivnosti čija je svrha unapređenje nastavnog procesa na visokoškolskoj ustanovi morali bi biti prepoznati na sva tri nivoa. Prvi nivo predstavlja institucionalni nivo i on podrazumeva donošenje politike i strategije kvaliteta koji jasno definišu ciljeve, aktivnosti i pokazatelje u oblasti nastavnog procesa. Drugi nivo čini nivo studijskog programa koji obuhvata aktivnosti za praćenje i poboljšanje dizajna, sadržaja i ishoda programa sa ciljem da obezbedi sve potrebne kompetencije koje zahteva kvalifikacija koja sledi iz studijskog programa. Konačno, treći nivo predstavlja nastavno osoblje koje mora biti osposobljeno da kroz proces podučavanja obezbedi da svaki student dostigne ishode pojedinačnog predmeta, i kroz njih stekne sve potrebne kompetencije za uspešno završavanje studija i uključivanje u tržište rada.

Donošenje strateškog dokumenta treba da se zasniva na analizi trenutnog stanja nastavnog procesa na visokoškolskoj ustanovi, ali i na iskustvu vodećih evropskih univerziteta i relevantnim istraživanjima u oblasti nastave u visokom obrazovanju.

II deo: STRATEGIJA

Vizija

Obezbeđivanje kvalitetnog i efikasnog visokog obrazovanja, pre svega kroz nastavni proces, za sve raznovrsniju studentsku populaciju, koje će ih dovesti do isplativog zaposlenja i koje će ih opremiti znanjem i razviti veštine potrebne za profesionalni razvoj tokom života.

Ciljevi

Najvažniji cilj studijskih programa koji je naznačen već u samoj viziji jeste obezbeđivanje zapošljivosti svršenih studenata na zahtevnim pozicijama, kao i osposobljavanje studenata za proces celoživotnog učenja. Kako se ovaj cilj nalazi na kraju procesa obrazovanja neophodno je kroz druge ciljeve obezbediti njegovu realizaciju. Prvi cilj je svakako tranzicija studenata iz srednjeg obrazovanja na visoko, gde je neophodno da studenta sačeka inspirativno okruženje za učenje i nastavno osoblje sa izuzetnim stručnim i pedagoškim kompetencijama kako bi bilo obezbeđeno odgovarajuće napredovanje studenata. Iz svega navedenog slede pet strateških ciljeva koji su navedeni u nastavku.

Cilj 1: TRANZICIJA (ulazak u visoko obrazovanje) - Obezbeđen sistem podrške studentima za ulazak u visoko obrazovanje

Opis: Studenti u visoko obrazovanje ulaze sa različitim predznanjem, radnim navikama i stilom učenja što često dovodi do slabijih postignuća. Zato je neophodno razviti sistem podrške studentima koji ne poseduje sva potrebna znanja i veštine za uspešno uključivanje u nastavni proces.

Cilj 2: NAPREDOVANJE STUDENATA - Primena većeg broja inovativnih pristupa i metoda u podučavanju i ocenjivanju koji će tražiti veće i dublje angažovanje studenata

Opis: Nedovoljno usklađeni zahtevi kroz pojedinačne kurseve na studijskom programu mogu da otežaju napredovanje studenata ili da studente ostave uskraćene za neka ključna znanja i veštine. Bolje usklađivanje pojedinačnih kurseva po sadržaju, metodama rada i ocenjivanju obezbedilo bi brži i kvalitetniji napredak studenata. Studijski program ne bi smeo da bude prosti zbir pojedinačnih predmeta, već bi svaki predmet morao da doprinosi ciljevima i ishodima studijskog programa koji se prvo definišu. Svakako, aktivnosti studenata bi morale biti dobro i detaljno osmišljene, tako da obezbede njihovu smislenu aktivnost u toku nastave i tokom procesa učenja, a ujedno i potpomognu podizanju njihove svesti i odgovornosti prema radu i sopstvenom napretku.

Pored toga potrebno je poseban akcenat staviti na pružanje podrške studentima koji pokazuju nadprosečne rezultate ili motivisanost.

Cilj 3: ZAPOSILJIVOST (izlazak iz visokog) – Student je pripremljen za profesionalnu karijeru i poseduje potrebne kompetencije vezane za specifičnu disciplinu ili discipline iz kojih se školovao, ali i sve neophodne opšte kompetencije (tehničke, kompetencije za 21. vek, kritičko mišljenje, spremnost na saradnju) i ima razvijene discipline specific, transferable and critical thinking skills

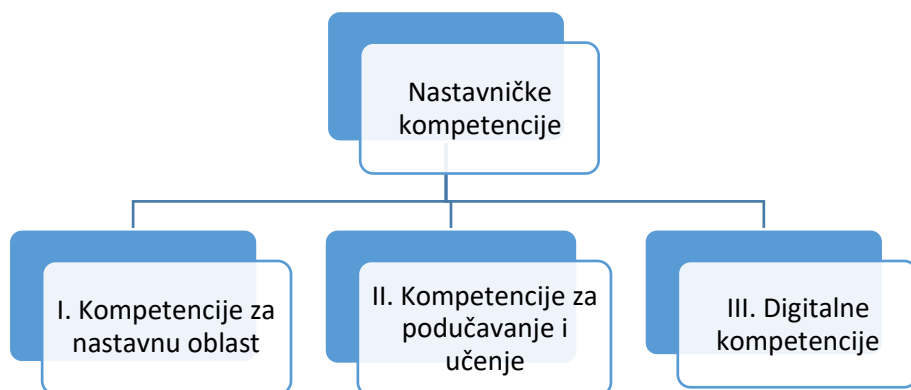

Opis: Tržište rada se menja velikom brzinom i postavlja sve veće zahteve koji obuhvataju širok spektar kompetencija. Pored tehničkih kompetencija koje se razvijaju kroz kurikulum potrebno je ugraditi više aktivnosti i sadržaja za razvoj dodatnih kompetencija potrebnih za nesmetano uključivanje na tržište rada i profesionalni razvoj kao što su: kritičko mišljenje, kreativnost, saradnja, komunikacija, digitalna pismenost, medijska pismenost, tehnološka pismenost, fleksibilnost, liderstvo, Inicijativa, produktivnost, socijalne veštine.

Cilj 4: NASTAVNIČKE KOMPETENCIJE – Razvijen sistem procene, podrške i razvoja nastavnog kadra za dostizanje kvalitetnog i efikasnog podučavanja i ocenjivanja

Opis: Nastavničke kompetencije obuhvataju veliki spektar znanja, veština i stavova neophodnih za realizaciju efikasne i kvalitetne nastave koja je okrenuta studentima. Jasno definisane kompetencije kao i modeli za njihovo sticanje treba da budu prvi korak u ostvarivanju ovog cilja. Druga faza podrazumeva korišćenje odgovarajućih pokazatelja kvaliteta nastavničkih kompetencija, a koji moraju biti znatno pouzdaniji i valjaniji nego što su trenutno najviše zastupljene studentske ankete. Nastavničke kompetencije obuhvataju veći broj specifičnih kompetencija datih na slici 1. Neophodno je da postoji mehanizam koji će prvo omogućiti svim nastavnicima da izvrše samoprocenu potrebnih kompetencija, a zatim obezbediti njihovo sticanje ili usavršavanje.

Slika 1: Nastavničke kompetencije

Cilj 5: OKRUŽENJE ZA UČENJE - Obezbeđeno okruženje za učenje neophodno za pružanje visokokvalitetnog visokog obrazovanja u 21. veku

Opis: Sam proces učenja mora obuhvatiti različite situacije i mogućnosti. Nastava u učionici ne bi smela da ostane dominantno okruženje. Okretanje ka iskustvenom učenju kroz praksu, primeni obrazovanja zasnovanog na istraživanju, kao iskorišćenje velikih mogućnosti digitalnih platformi obezbediće nova, dinamička i efikasnija okruženja za učenje.

III deo: IMPLEMENTACIJA

U svrhu implementacije strategije neophodno je, sa jedne strane, definisati mere i aktivnosti koje će obezbediti postizanje zacrtanih ciljeva, a sa druge strane izabrati odgovarajući skup pokazatelja koji će omogućiti praćenje realizacije planiranih aktivnosti i meriti ispunjenost svakog od ciljeva. Aktivnosti i pokazatelji zajedno sa vremeskim odrednicima, potrebnim finansijama, kao i odgovornim telima čine akcioni plan.

Aktivnosti

Planirane aktivnosti koje bi trebalo da dovedu do realizacije strateških ciljeva se razlikuju po trajanju i nameni. Po dužini trajanja mogu se podeli u dugoročne (primer – obuke nastavnika) i kratkoročne (primer – nabavka opreme), a po nameni mogu biti usmerene na studente, nastavno osoblje ili uslovu.

Između ostalog za postizanje strateških ciljeva mogu se planirati sledeće aktivnosti:

- unapređenje kriterijuma za zapošljavanje i napredovanje,
- podrška studentima (npr. savetovanje, saveti za karijeru, mentorstvo, ...),
- formiranje tela za razvoj nastave i učenja,
- pojačano stručno usavršavanje nastavnog kadra u oblasti nastavničkih kompetencija,
- nagrađivanje za izvrsnost u nastavi,
- podrška inovativnoj pedagogiji,
- organizacija i upravljanje nastavom i učenjem,
- evaluacija nastave (tj. ocene programa, evaluacija iskustava učenja).

Pokazatelji - Indikatori napretka

Skup pokazatelja čija je svrha praćenje realizacije aktivnosti i postizanje ciljeva treba da sadrži jasno definisane indikatore, postupak prikupljanja i obrade odgovarajućih podataka. Na osnovu analize trenutnog stanja važno je definisati ciljne vrednosti za svaki indikator, kao i dinamiku dostizanja te vrednosti.

Primeri mogućih indikatora su:

- procenat nastavnog osoblja obuhvaćem obukom,
- procenat studenata uključenih u dodatne kurseve,
- broj razvijenih i sprovedeni anketa vezanih za kvalitet nastavnog procesa,
- razvijen instrument za samoprocenu nastavničkih kompetencija,
- broj inoviranih kurseva u pogledu nastavnih metoda rada i/ili ocenjivanja.

Akcioni plan

Na osnovu detaljne analize stanja i mogućnosti ustanova donosi se akcioni plan za ceo period važenja Strategije. Okvir za akcioni plan nalazi se u Prilogu C.

Akcioni plan predstavlja osnovu za izveštavanje o napretku u ostvarivanju Strategije.

IZVORI

Dokumenta

STRATEGIJA RAZVOJA OBRAZOVANJA I VASPITANJA U REPUBLICI SRBIJI DO 2030. GODINE, ("Službenom glasniku RS", br. 63/2021)

ZAKON O VISOKOM OBRAZOVANJU ("Sl. glasnik RS", br. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - dr. zakon, 67/2019, 6/2020 - dr. zakoni, 11/2021 - autentično tumačenje, 67/2021 i 67/2021 - dr. zakon)

PRAVILNIK O STANDARDIMA I POSTUPKU ZA AKREDITACIJU VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA ("Službenom glasniku RS", br. 13/2019)

PRAVILNIK O STANDARDIMA I POSTUPKU ZA AKREDITACIJU STUDIJSKIH PROGRAMA ("Službenom glasniku RS", br. 13/2019)

PRAVILNIK O STANDARDIMA ZA SAMOVREDNOVANJE I OCENJIVANJE KVALITETA VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA I STUDIJSKIH PROGRAMA ("Službenom glasniku RS", br. 13/2019)

High Level Group on the Modernisation of Higher Education (2013). *Report to the European Commission on Improving the quality of teaching and learning in Europe's higher education institutions*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

High Level Group on the Modernisation of Higher Education (2014). *Report to the European Commission on New modes of learning and teaching in higher education*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Publikacije

Esteve-Mon F.M. Llopis-Nebot M.A. Adell-Segura J. Digital Teaching Competence of University Teachers: A Systematic Review of the Literature, **IEEE Rev.**, vol. 15, no. 4, pp. 399-406, Nov. 2020, doi: 10.1109/RITA.2020.3033225

Finefter-Rosenbluh, I, Ryan, T., Barnes, M: *The impact of student perception surveys on teachers' practice: Teacher resistance and struggle in student voice-based assessment initiatives of effective teaching*, **Teaching and Teacher Education**, Volume 106, October 2021, 103436

Gašpar, D., Mabić, M :Student Engagement in Fostering Quality Teaching in Higher Education.. **Journal of Educational and Social Research** 5 (1 S1), 147-153, 2015

Henard, F. and Roseveare, D. (2012) *Fostering Quality Teaching in Higher Education Policies and Practices*. **OECD Publishing**,

(<https://learningavenue.fr/assets/pdf/QT%20policies%20and%20practices.pdf>)

Jones, J. Students' ratings of teacher personality and teaching competence. *High Educ* 18, 551–558 (1989). <https://doi.org/10.1007/BF00138747>

Nurunnabi, M., Abdelhadi, A., Aburas, R., SamaherFallatah: *Does teaching qualification matter in higher education in the UK? An analysis of National Student Survey data*, **MethodsX**, Volume 6, 2019, Pages 788-799

Porter, R.S.; *Do College Student Surveys Have Any Validity?*, **The Review of Higher Education** Fall 2011, Volume 35, No. 1, pp. 45–76

Reid, D. J., Johnston, M: Improving Teaching in Higher Education: student and teacher perspectives, **Educational Studies**, Vol. 25, No. 3, 1999

Stes, A., Coertjens, L., Van Petegem, P: *Instructional development for teachers in higher education: impact on teaching approach*. **High Educ** 60, 187–204 (2010). <https://doi.org/10.1007/s10734-009-9294-x>

PRILOZI

A: Sedam principa pametne nastave

Title: How Learning Works: Seven Research-Based Principles for Smart Teaching

Author(s): Susan A. Ambrose, Michael W. Bridges, Michele DiPietro, Marsha C. Lovett, Marie K. Norman, Richard E. Mayer

Publisher: Jossey-Bass

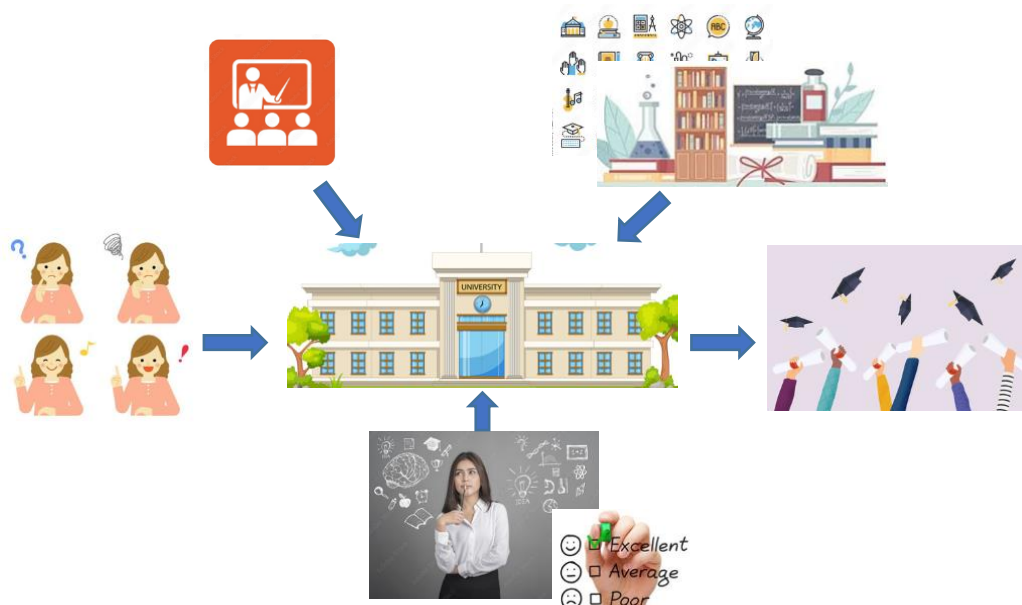
Year: 2010

ISBN: 0470484101; 9780470484104

The seven principles are:

- Students' **prior knowledge** can help or hinder learning.
- How students **organize knowledge** influences how they learn and apply what they know.
- Students' **motivation** determines, directs, and sustains what they do to learn.
- To develop **mastery**, students must acquire component skills, practice integrating them, and know when to apply what they have learned.
- Goal-directed **practice** coupled with targeted **feedback** enhances the quality of students' learning.
- Students' current level of **development** interacts with the social, emotional, and intellectual **climate** of the course to impact learning.
- To become **self-directed learners**, students must learn to monitor and adjust their approaches to learning.

B: Šematski prikaz ciljeva

[Type here]

**Strengthening Teaching Competences
in Higher Education
in Natural and Mathematical Sciences**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

C: Formular za akcioni plan

Cilj 1: TRANZICIJA (ulazak u visoko obrazovanje)

	Aktivnost	Indikatori napretka	Ciljana vrednost	Odgovorno telo	Vremenski period	U s l o v i
A1.1	Letnja škola za novoupisane studente	● Procenat uključenih brućoša ● Broj realizovanih kurseva/časova	● 30% brućoša ● 60 časova	Rukovodioci studijskih programa	10. 08 – 15. 09. 2023.	<u>tehnički</u> : obezbeđen prostor i/ili elektronska platforma <u>ljudski</u> : mlađi nastavni kadar i studenti viših godina <u>finansijski</u> : 350.000,00
A1.2						

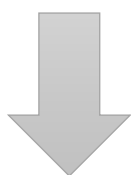

**Strengthening Teaching Competences
in Higher Education
in Natural and Mathematical Sciences**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

***Strategy for Support and
Constant Improvement of
the Quality of Teaching
and Learning at Higher
Education Institutions***

2023-2028

..

“Learning results from what the student does and thinks and only from what the student does and thinks. The teacher can advance learning only by influencing what the student does to learn.”

Herbert A. Simon

CONTENTS

Part I: INTRODUCTION	5
Why is the Teaching and Learning Strategy necessary?	5
The basis for setting the strategy	6
Part II: STRATEGY	9
Vision	9
Objectives	9
Part III: IMPLEMENTATION	12
Activities	12
Indicators – progress indicators	12
Action plan	13
SOURCES	13
Documents	13
Publications	13
APPENDICES	15
A: Seven principles of smart teaching	15
B: The schematic representation of the objectives	16
C: Form for the action plan	1

**Strengthening Teaching Competences
in Higher Education
in Natural and Mathematical Sciences**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Part I: INTRODUCTION

Why is the Teaching and Learning Strategy necessary⁴?

The changes in the education system that includes higher education as well, must keep pace with the changing times. This means that education has to follow constant changes at the job market from the industrial model of production towards the fast-transforming technology-guided and mutually connected globalized economy of knowledge. It is necessary to optimize the learning process, including the use of technological innovations for enhancing and transforming learning, and thus develop competencies for lifelong learning. Moreover, one should not neglect the change in the learners' expectations, who demand the education system that is more connected and relevant for their everyday life and professional progress.

Higher education is the last and the highest level of education in education systems, therefore it should offer the highest quality of teaching and scientific research. The question is how to assess and provide the quality in these two main areas of activities.

Competencies for scientific research are, to a large extent, defined by the relevant regulations that provide measurability, primarily through publishing scientific articles at the relevant lists, the participation in scientific research projects, invited lectures, journal editing, peer reviewing of scientific articles, etc. On the other hand, competencies for teaching are hardly even mentioned in the documents and most often are measured by the results obtained by student polls, which is often the only way of measurement. Such an approach is prone to criticism, primarily because of the lack or insufficient validity and relevance of the used instruments, mostly questionnaires.

Henard and Roseveare (2012) state that there are many factors that have brought quality teaching to the forefront of higher education policies. Almost every education system has experienced substantial increase of the number of students in recent decades and the student profile has become more diverse. Henard and Roseveare very concisely define quality teaching as the use of pedagogical techniques to produce learning outcomes for students. Higher education institutions should enable that the education they provide fulfills the students' expectations and employers' demand, both for the present and for the future. Moreover, Henard and Roseveare (2012) define new teaching and learning paradigms in higher education, which mean:

- Re-designing of curricula,
- More intense connecting of teaching and research,
- New relationships regarding access to teachers, and a wider range of communication and collaborative working through learning platforms,
- Re-thinking of student workload and teaching load,
- Continuous upgrading in pedagogy, use of technologies, assessment models aligned with student-centered learning,
- Creating of innovative learning platforms,
- Providing guidance and tutoring to students with new means and methods,

⁴ The Strategy for Support and Constant Improvement of the Quality of Teaching and Learning at Higher Education Institutions, short form the **Teaching and Learning Strategy**.

- Assessing impacts and documenting effectiveness of the teaching delivered.

Therefore, the task of the university and the faculties, i.e. the higher education teaching staff, is not only to transmit knowledge but also to support and prepare students to become qualified professionals able to become part of the job market and contribute to the development of the society as a whole. Teachers' competencies influence the competencies of their students. Thus, a planned approach to this task is necessary, and the first step in planning is to set up strategic goals.

The basis for setting the strategy

There are two general documents that define the framework of higher education in the Republic of Serbia – the Law on Higher Education⁵ and the Education Development Strategy⁶. Main objectives of higher education are specified in the article 3 of the Law on Higher Education:

The objectives of higher education are:
1) transfer of scientific, artistic and professional knowledge and skills;
2) development of science and enhancement of artistic creativity;
3) provision of scientific, artistic and professional young staff;
4) formation of a creative population that continuously adopt and create new knowledge;
5) provision of equal conditions for acquisition of higher education to individuals and life-long education;
6) substantial increase in the number of citizens with higher education
7) enhancement of international openness of the higher education system.
<i>Law on Higher Education, article 3</i>

All the aforementioned objectives of higher education should be detailed through various documents of higher education institutions, which would provide for their realization. Among the given seven objectives, we single out the first and the fourth one, whose realization requires top level teaching performed by highly prepared and motivated teaching staff. The Teaching and learning strategy at each higher education institution should be one of the key documents whose function is, starting from the objectives defined by the Law and the Education Development Strategy, to define the detailed objectives, procedures and activities for their realization and the corresponding indicators for monitoring the realization of the specified objectives.

Apart from the objectives of higher education, the Law also defines two academic freedoms.

⁵ THE LAW ON HIGHER EDUCATION ("Sl. glasnik RS", number 88/2017, 73/2018, 27/2018 - law, 67/2019, 6/2020 - laws, 11/2021 – authentic interpretation, 67/2021 and 67/2021 - law)

⁶ THE EDUCATION DEVELOPMENT STRATEGY IN THE REPUBLIC OF SERBIA UNTIL 2030, ("Službeni glasnik RS", number 63/2021)

Academic freedoms are:

- 1) freedom of scientific-research and artistic work, including freedom to publish and present to the public the outcomes of the scientific-research and artistic achievements thereof, while observing the rights of intellectual property;*
- 2) freedom to make a choice of the method of interpretation of the teaching contents.*

Law on Higher Education, article 5

The Education Development Strategy in the Republic of Serbia until 2030 is the general strategic document for the whole education system that specifies the vision and mission of education and two general objectives.

The vision of education development is to provide high quality education for the achievement of the full potential of the population and in particular of every child and young person in the Republic of Serbia.

The mission of education is to provide high quality education that serves the development of the society as a whole.

General objective 1: Increased quality of teaching and learning, fairness and availability of pre-university education and the strengthened pedagogic function of education institutions.

General objective 2: Increased quality and enhanced relevance and fairness of higher education.

General objective 2 is elaborated through four specific objectives:

Specific objective 2.1: Enhanced the quality of offer, human resources and outcomes of higher education

Specific objective 2.2: Enhanced relevance of higher education at the national and international level

Specific objective 2.3: Enhanced scope and fairness of higher education

Specific objective 2.4: Digitalization of higher education

EDUCATION DEVELOPMENT STRATEGY IN THE REPUBLIC OF SERBIA UNTIL 2030

The Strategy further elaborates the ways of achieving specific goals, so for the specific goal 2.1 it states "When it comes to human resources in HE, the first step will be to define quantitative and qualitative indicators for assessment of teaching competencies at HEIs that should become part of the Framework of teaching competencies in HE. After that, the process will start to create a new concept of the system of continuous professional training of teaching, administrative and technical staff at HEIs, to define quantitative and qualitative indicators for assessment of professional training and to define new criteria and procedures for the election and promotion of teaching staff at HEIs." However, these activities have not started yet, that is there is still no general document that further specifies teaching competencies, as well as other segments of the teaching and learning process. The lack of a

general document to a certain degree complicates the process of setting up the teaching and learning strategies at higher education institutions.

Regardless of the clearly and strongly recognized teaching aspect in the general documents, and then through the accreditation standards, there is no sufficiently valid mechanism that will enable the correct and full implementation of the abovementioned objectives and the complete achievement of the adequate standards. For example, if the teacher has the freedom to choose the method of interpretation of the teaching content, it would be very desirable for every teacher or teaching assistant to be obliged to master various methods. At most of the higher education institutions, the acquisition and improvement of teaching competencies is, as a rule, the matter of the free choice of a particular teacher or assistant. Also, the monitoring of the teaching and learning process boils down to the insufficiently relevant data, i.e. the indicators that do not indicate all the necessary aspects.

The objectives and activities whose purpose is the improvement of the teaching process at a higher education institution should be recognized at all three levels. The first level is the institutional one and it means the establishing of policies and quality strategies that clearly define the objectives, activities and indicators in the teaching process. The second level is the level of the study program that comprises the activities for monitoring and improvement of the design, content and outcomes of the program, aimed at providing all the necessary competencies required by the qualification that is provided by a particular study program. Finally, the third level is the teaching staff who have to be trained to provide, through the teaching process, for every student to achieve the outcomes of each particular course, and, through them, acquire all the necessary competencies for the successful completion of the studies and entering the job market.

The passing of this document should be based on the analysis of the current teaching process at a higher education institution, but also on the experience of leading European universities and relevant research on the teaching in higher education.

Part II: STRATEGY

Vision

To provide quality and efficient higher education, primarily through the teaching process, for the increasingly diverse student population, which will bring them to the profitable employment and which will equip them with knowledge and develop the skills necessary for the professional development in their lives.

Objectives

The most important objective of study programs that is already indicated in the vision is to provide employability of graduated students at demanding positions, as well as to train the students for the process of life-long learning. Since this objective is placed at the end of the education process, it is necessary to enable its realization through other objectives. The first objective is certainly the transition of the students from high school to university education, where it is necessary that a student enters a learning- inspiring environment and the teaching staff with exceptional professional and pedagogical competencies, in order to provide for the adequate progress of the students. From all that was mentioned above, there follow five strategic objectives:

Objective 1: TRANSITION (entering higher education) - Provided support system for the students to enter higher education

Description: Students enter higher education with different levels of previous knowledge, working habits and learning styles, which often leads to lower achievements. Therefore it is necessary to develop a support system for students who do not have all the necessary knowledge and skills to successfully get involved in the teaching and learning process.

Objective 2: STUDENT ADVANCEMENT - The application of a number of innovative approaches and methods in teaching and assessment that will require greater and deeper student engagement

Description: Insufficiently harmonized demands through individual courses in the study program can hinder the student advancement or leave the students without some key knowledge and skills. Better harmonization of individual courses in terms of content, work methods and assessment would provide for the student advancement to be quicker and of higher quality. A study program should not be a mere sum of individual courses, but each course should contribute to the objectives and outcomes of the study program that are defined first. Certainly, students would have to be designed well and in great detail, so that they provide students' sensible activity in class and during the teaching and

learning process, and at the same time enhance their awareness raising and responsibility towards work and their own progress. Moreover, it is necessary to place special emphasis on offering support for the students who show above the average results and motivation.

Objective 3: EMPLOYABILITY (exiting the higher education) – A student is prepared for the professional career and has the necessary competencies related to the specific discipline or disciplines s/he studied, but also all the necessary general competencies (technical competencies for the 21st century, critical thinking, readiness to cooperate) and has developed discipline-specific, transferable and critical thinking skills

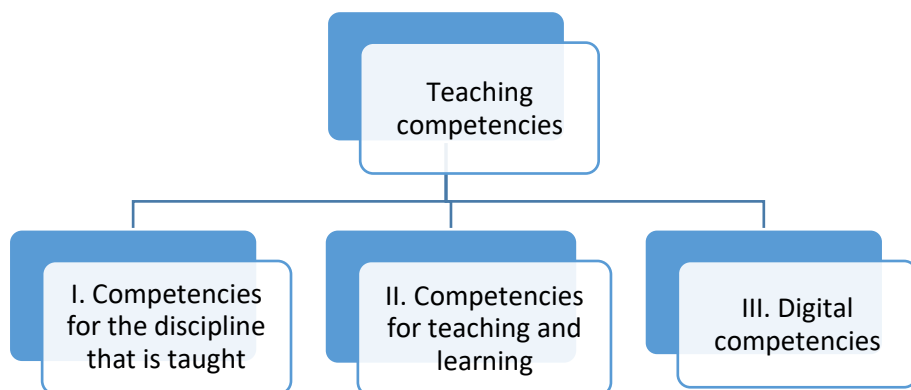

Description: The job market changes rapidly and places increasing demands that include a wide range of competencies. Along with the technical competencies that are developed through the curriculum, it is necessary to include more activities and topics to develop additional competencies necessary for the successful entering the job market and professional development, such as: critical thinking, creativity, cooperation, communication, digital literacy, media literacy, technological literacy, flexibility, leadership, initiative, productivity, social skills.

Objective 4: TEACHING COMPETENCIES – Developed system of assessment, support and development of teaching staff for achievement of quality and efficient teaching and assessment

Description: Teaching competencies include a broad spectrum of knowledge, skills and attitudes necessary for the realization of efficient and quality student-oriented teaching. Clearly defined competencies and the models how to acquire them should be the first step in achieving this objective. The second stage means the use of adequate indicator of the quality of teaching competencies, which have to be much more reliable and valid than the currently most frequent student polls. Teaching competencies include a number of specific competencies shown in Picture 1. It is necessary to have a mechanism that will first enable all the teachers to perform the self-evaluation of the necessary competencies and then provide for their acquisition or improvement.

Picture 1: Teaching competencies

Objective 5: LEARNING ENVIRONMENT – Provided learning environment necessary for performing high-quality higher education in the 21st century

Description: The learning process itself has to include various situations and options. Classroom teaching should not remain the dominant environment. Turning to the experiential learning through practice, research-based application of education, as well as the use of great options offered by digital platforms will enable new, dynamic and efficient learning environments.

Part III: IMPLEMENTATION

To implement the strategy, it is necessary, on the one hand, to define the measures and activities that will enable the defined objectives to be achieved, and on the other hand to choose an adequate set of indicator that will enable monitoring of the realization of the planned activities and measure the fulfillment of each of the objectives. Activities and indicators together with time benchmarks, necessary finances and responsible bodies comprise the action plan.

Activities

Planned activities that should lead to the realization of strategic goals differ in duration and intention. According to duration they can be long-term (example – teacher trainings) and short-term (example – purchase of equipment), while according to intention they could be directed at students, teaching staff or the institution.

Together with other things aimed at achieving strategic objectives, the following activities can be planned:

- Enhancing the criteria for employment and promotion,
- Support for students (e.g. counseling, career guidance, mentoring...),
- Forming bodies for development of teaching and learning,
- Increased professional training of teaching staff in the field of teaching competencies,
- Awards for teaching excellence,
- Support for innovative pedagogy,
- Organization and management of teaching and learning,
- Evaluation of teaching (i.e. program evaluations, evaluation of learning experience).

Indicators – progress indicators

A set of indicators whose aim is to monitor the realization of activities and achievement of objectives should contain clearly defined indicators, the procedure of collection and processing of the relevant data. On the basis of the analysis of the current state it is important to define the intended values for each indicator, as well as the dynamics when these values are to be achieved.

Examples of possible indicators are:

- The percentage of teaching staff encompassed by the training,
- The percentage of students involved in additional courses,
- The number of developed and completed surveys related to the quality of the teaching process,
- A developed instrument for self-evaluation of teachers' competencies,
- The number of innovated courses in terms of teaching methods and/or assessment.

Action plan

On the basis of the detailed analysis of the current state and potentials of the institution, the action plan is established for the entire duration of the Strategy. A provisional action plan is given in Appendix C.

The action plan is the basis for reporting on the progress in the realization of the Strategy.

SOURCES

Documents

EDUCATION DEVELOPMENT STRATEGY IN THE REPUBLIC OF SERBIA UNTIL 2030, ("Službeni glasnik RS", number 63/2021)

THE LAW ON HIGHER EDUCATION ("Službeni glasnik RS", number 88/2017, 73/2018, 27/2018 - law, 67/2019, 6/2020 - laws, 11/2021 – authentic interpretation, 67/2021 and 67/2021 - law)

THE ACT ON STANDARDS AND PROCEDURE FOR THE ACCREDITATION OF THE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS ("Službeni glasnik RS", no. 13/2019)

THE ACT ON STANDARDS AND PROCEDURE FOR THE ACCREDITATION OF STUDY PROGRAMS ("Službeni glasnik RS", no. 13/2019)

THE ACT ON STANDARDS FOR SELF-ASSESSMENT AND EVALUATION OF QUALITY OF THE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AND STUDY PROGRAMS. ("Službeni glasnik RS" no. 13/2019)

High Level Group on the Modernisation of Higher Education (2013). *Report to the European Commission on Improving the quality of teaching and learning in Europe's higher education institutions*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

High Level Group on the Modernisation of Higher Education (2014). *Report to the European Commission on New modes of learning and teaching in higher education*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Publications

Esteve-Mon F.M. Llopis-Nebot M.A. Adell-Segura J. Digital Teaching Competence of University Teachers: A Systematic Review of the Literature, **IEEE Rev.**, vol. 15, no. 4, pp. 399-406, Nov. 2020, doi: 10.1109/RITA.2020.3033225

Finefter-Rosenbluh, I, Ryan, T., Barnes, M: *The impact of student perception surveys on teachers' practice: Teacher resistance and struggle in student voice-based assessment initiatives of effective teaching*, **Teaching and Teacher Education**, Volume 106, October 2021, 103436

Gašpar, D., Mabić, M :Student Engagement in Fostering Quality Teaching in Higher Education.. **Journal of Educational and Social Research** 5 (1 S1), 147-153, 2015

Henard, F. and Roseveare, D. (2012) *Fostering Quality Teaching in Higher Education Policies and Practices*. **OECD Publishing**,

(<https://learningavenue.fr/assets/pdf/QT%20policies%20and%20practices.pdf>)

Jones, J. Students' ratings of teacher personality and teaching competence. *High Educ* 18, 551–558 (1989). <https://doi.org/10.1007/BF00138747>

Nurunnabi, M., Abdelhadi, A., Aburas, R., SamaherFallatah: *Does teaching qualification matter in higher education in the UK? An analysis of National Student Survey data*, **MethodsX**, Volume 6, 2019, Pages 788-799

Porter, R.S.; *Do College Student Surveys Have Any Validity?*, **The Review of Higher Education** Fall 2011, Volume 35, No. 1, pp. 45–76

Reid, D. J., Johnston, M: Improving Teaching in Higher Education: student and teacher perspectives, **Educational Studies**, Vol. 25, No. 3, 1999

Stes, A., Coertjens, L., Van Petegem, P: *Instructional development for teachers in higher education: impact on teaching approach*. **High Educ** 60, 187–204 (2010). <https://doi.org/10.1007/s10734-009-9294-x>

APPENDICES

A: Seven principles of smart teaching

Title: How Learning Works: Seven Research-Based Principles for Smart Teaching

Author(s): Susan A. Ambrose, Michael W. Bridges, Michele DiPietro, Marsha C. Lovett, Marie K. Norman, Richard E. Mayer

Publisher: Jossey-Bass

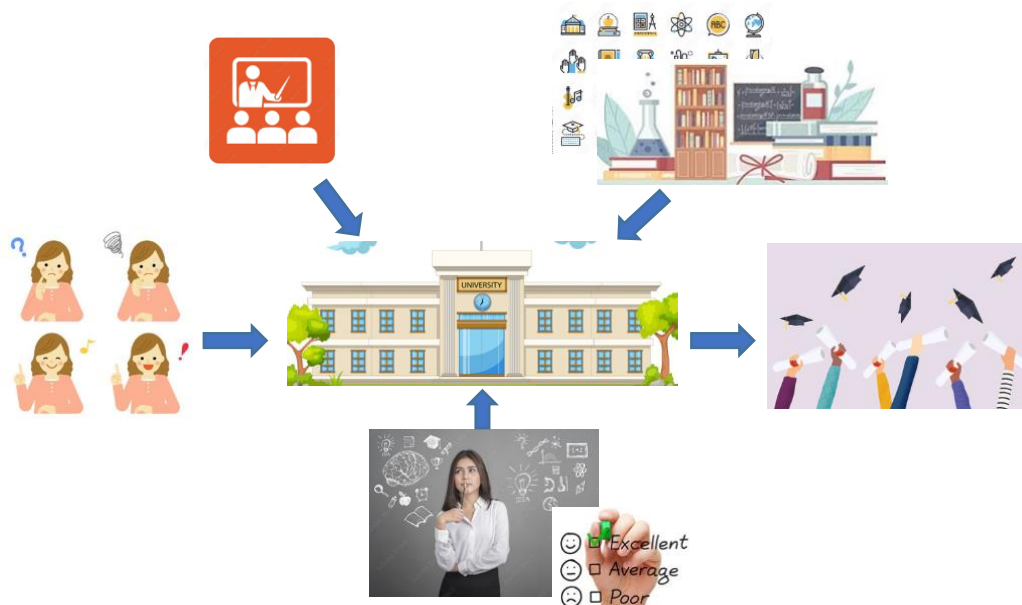
Year: 2010

ISBN: 0470484101; 9780470484104

The seven principles are:

- Students' **prior knowledge** can help or hinder learning.
- How students **organize knowledge** influences how they learn and apply what they know.
- Students' **motivation** determines, directs, and sustains what they do to learn.
- To develop **mastery**, students must acquire component skills, practice integrating them, and know when to apply what they have learned.
- Goal-directed **practice** coupled with targeted **feedback** enhances the quality of students' learning.
- Students' current level of **development** interacts with the social, emotional, and intellectual **climate** of the course to impact learning.
- To become **self-directed learners**, students must learn to monitor and adjust their approaches to learning.

B: The schematic representation of the objectives

[Type here]

**Strengthening Teaching Competences
in Higher Education
in Natural and Mathematical Sciences**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

C: Form for the action plan

Objective 1: TRANSITION (entrance into the higher education)

	Activity	Progress indicators	Intended value	Responsible body	Time span	Preconditions
A1.1	Summer school for the newly enrolled students	- Percentage of involved freshmen students - Number of realized courses/classes	30% freshmen 60 classes	Heads of study programs	10. 08 – 15. 09. 2023	<u>technical</u> : provided space and/or electronic platform <u>human</u> : junior teaching staff and senior students <u>financial</u> : 350.000,00 rsd
A1.2						

Strengthening Teaching Competences
in Higher Education
in Natural and Mathematical Sciences

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Strategjia për mbështetjen
dhe përmirësimin e
vazhdueshëm të cilësisë së
mësimdhënies dhe
mësimnxënies në
institucionet e arsimit të lartë**

2023-2028

*“Të mësuarit është rezultat i asaj që nxënësi bën dhe mendon dhe
vetëm i asaj që nxënësi bën dhe mendon. Mësuesi mund ta
avancojë të mësuarit vetëm duke ndikuar tek çfarë bën nxënësi për
të mësuar.”*

Herbert A. Simon

Përmbajtja

<u>PJESA I: HYRJE</u>	4
<u>Pse është e nevojshme strategjia e mësimdhënies dhe mësimnxënies?</u>	4
<u>Baza për vendosjen e strategjisë</u>	5
<u>Pjesa II: STRATEGJIA</u>	9
<u>Vizioni</u>	9
<u>Objektivat</u>	9
<u>Pjesa III: ZBATIMI</u>	12
<u>Aktivitetet</u>	12
<u>Treguesit - treguesit e progresit</u>	12
<u>Plani i veprimit</u>	13
<u>Referencat</u>	13
<u>Botime</u>	13
<u>ANEKS</u>	15
<u>A: Shtatë parimet e mësimdhënies së zgjuar</u>	15
<u>B: Prezantimi skematik i objektivave</u>	16
<u>C: Formular për planin e veprimit</u>	17

PJESA I: HYRJE

Pse është e nevojshme strategjia e mësimdhënies dhe mësimnxënies⁷?

Ndryshimet në sistemin arsimor që përfshin edhe arsimin e lartë, duhet të ecin me ritmin e kohës që ndryshon. Kjo do të thotë se arsimi duhet të ndjekë ndryshimet e vazhdueshme në tregun e punës nga modeli industrial i prodhimit e deri te ekonomia e globalizuar e njohurive, e udhëhequr nga teknologjia dhe e lidhur reciprokisht në transformim të shpejtë. Është e nevojshme të optimizohet procesi i të mësuarit, duke përfshirë përdorimin e inovacioneve teknologjike për përmirësimin dhe transformimin e të nxënit, dhe në këtë mënyrë të zhvillohen kompetenca për të mësuarit gjatë gjithë jetës. Për më tepër, nuk duhet neglizhuar ndryshimi i pritshmërive të nxënësve, të cilët kërkojnë një sistem arsimor që është më i lidhur dhe i rëndësishëm për jetën e tyre të përditshme dhe përparimin profesional.

Arsimi i lartë është niveli i fundit dhe më i lartë i arsimit në sistemet arsimore, prandaj duhet të ofrojë cilësinë më të lartë të mësimdhënies dhe kërkimit shkencor. Çështja është se si të vlerësohet dhe të sigurohet cilësia në këto fusha kryesore të aktiviteteve.

Kompetencat për kërkimin shkencor, në një masë të madhe, përcaktohen nga rregulloret përkatëse që ofrojnë matshmëri, kryesisht nëpërmjet publikimit të artikujve shkencorë në listat përkatëse, pjesëmarrjes në projekte kërkimore-shkencore, lektorëve të ftuar, redaktimit të revistave, rishikimit të artikujve shkencorë, etj. Nga ana tjetër, kompetencat për mësimdhënie pothuajse nuk përmenden në dokumente dhe më së shpeshti maten me rezultatet e marra nga sondazhet e studentëve, “që shpesh është mënyra e vetme e matjes”. Një qasje e tillë është e prirur ndaj kritikave, kryesisht për shkak të mungesës ose vlefshmërisë dhe rëndësisë së mjaftueshme të instrumenteve të përdorura, kryesisht pyetësorëve.

Henard dhe Roseveare (2012) pohojnë se ka shumë faktorë që e kanë sjellë mësimdhënien cilësore në ballë të politikave të arsimit të lartë. Pothuajse çdo sistem arsimor ka përjetuar rritje të konsiderueshme të numrit të studentëve në dekadat e fundit dhe profili i studentëve është bërë më i larmishëm. Henard dhe Roseveare e përkufizojnë në mënyrë shumë koncize mësimdhënien cilësore si përdorimin e teknikave pedagogjike për të prodhuar rezultate të të nxënit për studentët. Institucionet e arsimit të lartë duhet të mundësojnë që arsimi që ofrojnë të përmbushë pritshmëritë e studentëve dhe kërkesat e punëdhënësve, si për të tashmen ashtu edhe për të ardhmen. Për më tepër, Henard dhe Roseveare (2012) përcaktojnë paradigmat e reja të mësimdhënies dhe të nxënit në arsimin e lartë, që do të thotë:

- Ridizenjimi i kurrikulave,
- Lidhje më intensive e mësimdhënies dhe kërkimit shkencor,
- Marrëdhënie të reja në lidhje me aksesin ndaj mësuesve ndaj një gamë më të madhe komunikimi,
- Punë bashkëpunuese përmes platformave të të mësuarit,

⁷ **Strategjia e mësimdhënies dhe mësimnxënies** është shkurtim për “Strategjia për mbështetjen dhe përmirësimin e vazhdueshëm të cilësisë së mësimdhënies dhe mësimnxënies në institucionet e arsimit të lartë”.

- Rimendimi i ngarkesës së studentëve dhe ngarkesës mësimore,
- Përmirësimi i vazhdueshëm në pedagogji, përdorimi i teknologjive, modele vlerësimi të harmonizuara me të mësuarit me në qendër nxënësin.
- Krijimi i platformave inovative të të mësuarit,
- Sigurimi i udhëzimeve dhe mësimdhënies për studentët me mjete dhe metoda të reja,
- Vlerësimi i ndikimeve dhe dokumentimi i efektivitetit të mësimdhënies së ofruar.

Në këto kushte, detyra e universitetit dhe fakulteteve, pra stafit pedagogjik të arsimit të lartë, nuk është vetëm të transmetojë njohuritë, por edhe të mbështesë dhe përgatisë studentët për t'u bërë profesionistë të kualifikuar të aftë për t'u bërë pjesë e tregut të punës dhe për të kontribuar në zhvillimin e shoqërisë. Kompetencat e mësuesve ndikojnë në kompetencat e nxënësve të tyre. Kështu, një qasje e planifikuar ndaj kësaj detyre është e nevojshme dhe hapi i parë në planifikim është vendosja e qëllimeve strategjike.

Baza për vendosjen e strategjisë

Ka shumë dokumente të përgjithshme që përcaktojnë kornizën e arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë:

- LIGJ Nr. 80/2015 PËR ARSIMIN E LARTË DHE KËRKIMIN SHKENCOR NË INSTITUCIONET E ARSIMIT TË LARTË NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË,
 - STRATEGJIA E ARSIMIT TË LARTË 2021-2026
- Misioni kryesor i arsimit të lartë përcaktohet në **nenin 1** të Ligjit për Arsimin e Lartë:

Ligji i Arsimit të Lartë, Neni 1

Arsimi i lartë është e mirë dhe përgjegjësi publike dhe ka për mision:

- a) të krijojë, të zhvillojë, të përcjellë dhe të mbrojë dijet përmes mësimdhënies, kërkimit shkencor, si dhe të nxisë e të zhvillojë artet, edukimin fizik dhe sportet;
- b) të formojë specialistë të lartë dhe të përgatisë shkencëtarë të rinj, në përputhje me prioritetet e zhvillimit të vendit, duke kontribuar në rritjen e standardeve të demokracisë në vend;
- c) të ofrojë mundësi të barabarta për të përfituar nga arsimi i lartë dhe të mësuarit gjatë të gjithë jetës;
- ç) të kontribuojë në zhvillimin ekonomik, social dhe kulturor në nivel kombëtar dhe rajonal, si dhe në forcimin e sigurisë publike dhe kombëtare;
- d) të mbështesë prioritetet strategjike dhe interesat e zhvillimit të vendit;
- dh) të integrojë mësimdhënien me kërkimin shkencor;

Të gjitha pikat e lartpërmendura të misionit të arsimit të lartë duhet të detajohen përmes dokumenteve të ndryshme të institucioneve të arsimit të lartë, të cilat do të parashikojnë realizimin e tyre. Ndër shtatë synimet e dhëna, veçojmë të dytën dhe të gjashtën, realizimi i të

cilave kërkon mësimdhënie të nivelit të lartë të kryer nga staf pedagogjik shumë i përgatitur dhe i motivuar. Strategjia e mësimdhënies dhe të nxënies në çdo institucion të arsimit të lartë duhet të jetë një nga dokumentet kyçe, funksioni i të cilit është, duke u nisur nga objektivat e përcaktuara nga IAL dhe Strategjia e Zhvillimit të Arsimit, të përcaktojë objektivat, procedurat dhe aktivitetet e detajuara për realizimin e tyre si dhe treguesit përkatës për monitorimin e realizimit të objektivave të përcaktuara.

Përveç misionit të arsimit të lartë, Ligji përcakton edhe liritë akademike në **nenin 3**.

Ligji i Arsimit të Lartë, Neni 3

Liritë akademike janë:

- 1) Liri akademike, autonomi financiare, organizative dhe të përzgjedhjes së personelit, në përputhje me legjislacionin në fuqi.
- 2) Liria akademike garantohej nëpërmjet të drejtës:
 - a) për të organizuar veprimtaritë e mësimdhënies, ato kërkimore-shkencore, të inovacionit, si dhe veprimtaritë krijuese;
 - b) për të hartuar dhe zhvilluar programet e studimit dhe për të përcaktuar fushat e veprimtarisë kërkimore-shkencore;
 - c) për të organizuar procesin e promovimit të personelit akademik.
- 4) Autonomia organizative dhe e përzgjedhjes së personelit garantohej nëpërmjet të drejtës:
 - a) për t'u vetëqeverisur, për të zgjedhur organizmat drejtues, për të organizuar strukturat dhe rregulluar mënyrat e ushtrimit të veprimtarisë së tyre nëpërmjet akteve të tyre të brendshme, të hartuara në përputhje me këtë ligj dhe me aktet e tjera, ligjore e nënligjore, në fuqi;
 - b) për të caktuar kritere për pranimin e studentëve në programet e studimit, në përputhje me këtë ligj;
 - c) për të lidhur marrëveshje me persona juridikë, publikë dhe privatë, vendas ose të huaj, për zhvillimin e veprimtarive mësimdhënëse, kërkimore-shkencore, kualifikuese, inovative, si edhe veprimtari të tjera të ligjshme;
 - ç) për të caktuar në mënyrë të pavarur numrin e personelit, kriteret dhe procedurat e përzgjedhjes së tij, si dhe për të përcaktuar pagat e personelit, në përputhje me formën e institucionit.

Strategjia për Zhvillimin e Arsimit në Republikën e Shqipërisë deri në vitin 2026 është dokumenti i përgjithshëm strategjik për sistemin e arsimit të plotë që specifikon vizionin dhe misionin e arsimit dhe gjithashtu objektivat e përgjithshme.

Strategjia Kombëtare e Arsimit 2021-2026

Vizioni i zhvillimit të arsimit është të ofrojë sistem arsimor gjithëpërfshirës dhe të bazuar në parimet e barazisë dhe mësimi gjatë gjithë jetës, që mundëson formimin cilësor të të gjithë

individëve, duke kontribuar në mirëqenien personale të tyre, si dhe në forcimin e demokracisë dhe integrimin e vendit në Bashkimin Evropian

Misioni i arsimit është të ofrojë arsim cilësor që i shërben zhvillimit të shoqërisë.

Qëllimi i politikës C: Arsim i lartë gjithëpërfshirës që plotëson standardet ndërkombëtare të cilësisë, integritetit akademik e transparencës, dhe është promotor i zhvillimit ekonomik dhe shoqëror të vendit.

Objektivi specifik C1. Rritja e cilësisë së arsimit të lartë nëpërmjet riorganizimit të programeve të studimit, modernizimit të infrastrukturës akademike dhe aplikimit të standardeve të larta të vlerësimit institucional dhe të programeve të studimit.

Objektivi specifik C2. Nxitja e përsosmërisë në mësimdhënie dhe kërkim shkencor.

Objektivi specifik C3. Ndërlidhja më e mirë e arsimit të lartë me tregun e punës.

Objektivi specifik C4. Sigurimi i integritetit akademik, transparencës dhe llogaridhënies në sektorin e arsimit të lartë.

Objektivi specifik C5. Përmirësimi i statusit socio-ekonomik të studentëve nëpërmjet ofrimit të shërbimeve cilësore dhe formave të ndryshme të ndihmës financiare.

Objektivi specifik C6. Ndërkombëtarizimi i arsimit të lartë në Shqipëri dhe integrimi në Hapësirën Evropiane të Arsimit të Lartë (EHEA).

Objektivi specifik C7. Avancimi i infrastrukturës së TIK-ut dhe i shërbimeve digjitale për IAL-të publike.

Strategjia shtjellon më tej rezultatet e pritshme dhe masat për arritjen e tyre për çdo objektiv. Kështu, për objektivin specifik C2 thekson: “Nevoja për t’i dhënë theks më të lartë mësimdhënies cilësore, të mësuarit me në qendër studentin dhe përdorimit të metodave inovative të mësimdhënies janë tashmë domosdoshmëri në praktikat institucionale të mësimdhënies. Synohet përmirësimi i përmbajtjes së kërkimit shkencor, mbështetur në përparësitë kombëtare dhe nën optikën e përparësive aktuale të zhvillimit të vendit. Veprimtaria kërkimore-shkencore, synon rritjen e cilësisë së arsimit, duke krijuar mundësi që personeli akademik dhe studentët të fitojnë aftësi për kërkime të pavarura, në funksion të zhvillimit të qëndrueshëm profesional dhe të karrierës akademike.”

Kërkimi shkencor në IAL shqiptare është në nivel më të ulët krahasuar me IAL-të evropiane dhe ato të rajonit, ndërsa puna kërkimore, është kryesisht rezultat i nismave individuale të pedagogëve e jo aktivitet i institucionalizuar. Avancimi në karrierë i personelit akademik varet kryesisht nga rezultatet në punën kërkimore, ndërkohë që më pak kujdes i kushtohet performancës në mësimdhënie. Megjithatë, vitet e fundit ka progres në këtë drejtim, në veçanti nëpërmjet aplikimit të vlerësimit të mësimdhënies nga ana e studentëve, i cili realizohet nëpërmjet pyetësorëve anonimë dhe nëpërmjet Sondazhit Kombëtar të Studentëve që realizohet nga ASCAL, siç përcaktohet në vendimin nr. 783, datë 26.12.2018 të Këshillit të Ministrave

“Për vlerësimin e performancës në mësimdhënie të personelit akademik në institucionet e arsimit të lartë, edhe nëpërmjet Sondazhit Kombëtar të Studentëve”. Në fakt, në Shqipëri nuk ekziston asnjë formë e mbështetjes së organizuar për avancimin e mësimdhënies në arsimin e lartë.

Në këtë kuadër, rezultatet e pritshme dhe masat që do të ndërmerren për përmirësimin e situatës janë:

- Përmirësimi i kapacitetit të personelit akademik për mësimdhënie dhe kërkim shkencor
- Nxitja e krijimit të qendrave në IAL për trajnimin në mësimdhënie dhe kërkim. IAL-të duhet të identifikojnë nevojat e stafeve akademike për zhvillim profesional në mësimdhënie dhe kërkim shkencor dhe të ofrojnë trajnime për rritjen e kapaciteteve.
- Zbatimi i incentivave për rezultate në punën shkencore.
- Ngarkesa mësimore e pedagogëve në IAL-të publike përfshin edhe angazhimin në punën kërkimore. Kjo nënkupton zvogëlimin e ngarkesës në mësimdhënie për pedagogët që angazhohen në realizimin e projekteve kërkimore ose shënojnë arritje të larta në punën e tyre kërkimore.
- Financimi i publikimeve në revista ndërkombëtare. Mbështetja e personelit akademik të IAL-ve për publikim të punës shkencore në revista shkencore ndërkombëtare dhe pjesëmarrje e tyre në konferenca ndërkombëtare.

Pavarësisht nga aspekti i mësimdhënies i njohur qartë dhe fort në dokumentet e përgjithshme, e më pas edhe përmes standardeve të akreditimit, nuk ekziston një mekanizëm mjaftueshëm i vlefshëm që do të mundësonte zbatimin korrekt dhe të plotë të objektivave të lartpërmendur dhe arritjen e plotë të standardeve adekuate. Për shembull, nëse mësuesi ka lirinë të zgjedhë metodën e interpretimit të përmbajtjes mësimore, do të ishte shumë e dëshirueshme që çdo mësues apo asistent mësimdhënës të detyrohet të zotërojë metoda të ndryshme. Në shumicën e institucioneve të arsimit të lartë, përvetësimi dhe përmirësimi i kompetencave të mësimdhënies është, si rregull, çështje e zgjedhjes së lirë të një mësuesi ose asistenti të caktuar. Gjithashtu, monitorimi i procesit të mësimdhënies dhe mësimnxënies çalon tek të dhënat e pamjaftueshme përkatëse, pra treguesit nuk japin të dhëna për të gjitha aspektet e nevojshme.

Objektivat dhe aktivitetet, qëllimi i të cilave është përmirësimi i procesit mësimor në një institucion të arsimit të lartë, duhet të njihen në të tre nivelet. Niveli i parë është ai institucional dhe nënkupton vendosjen e politikave dhe strategjive cilësore që përcaktojnë qartë objektivat, aktivitetet dhe treguesit në procesin mësimor. Niveli i dytë është niveli i programit të studimit i cili përfshin aktivitetet për monitorimin dhe përmirësimin e hartimit, përmbajtjes dhe rezultateve të programit, që synojnë ofrimin e të gjitha kompetencave të nevojshme të nevojshme për kualifikimin që ofron një program studimi të caktuar. Së fundi, niveli i tretë është personeli mësimdhënës, i cili duhet të trajnohet për të siguruar, nëpërmjet procesit mësimor, që çdo student të arrijë rezultatet e çdo kursi të veçantë dhe, nëpërmjet tyre, të fitojë të gjitha kompetencat e nevojshme për përfundimin me sukses të kursit/studimeve dhe hyrjen në tregun e punës.

Kalimi i këtij dokumenti duhet të bazohet në analizën e procesit aktual të mësimdhënies në një institucion të arsimit të lartë, por edhe në përvojën e universiteteve kryesore evropiane dhe në kërkimet përkatëse për mësimdhënien në arsimin e lartë.

Pjesa II: STRATEGJIA

Vizioni

Të ofrojë arsim të lartë cilësor dhe efikas, kryesisht përmes procesit të mësimdhënies, për popullatën studentore gjithnjë e më të larmishme, e cila do t'u mundësojë atyre një punësim fitimprurës, do t'i pajisë me njohuri dhe do të zhvillojë aftësitë e nevojshme për zhvillimin profesional në jetën e tyre.

Objektivat

Objektivi më i rëndësishëm i programeve të studimit, i cili tashmë tregohet në vizion, është ofrimi i punësimit të studentëve të diplomuar në pozicione të kërkuara, si dhe trajnimi i studentëve për procesin e të mësuarit gjatë gjithë jetës. Duke qenë se ky objektiv vendoset në fund të procesit arsimor, është e nevojshme që të mundësohet realizimi i tij përmes objektivave të tjerë. Objektivi i parë është sigurisht kalimi i studentëve nga arsimi i mesëm në atë universitar, ku është e nevojshme që një student të hyjë në një mjedis mësimor frymëzues dhe në stafin mësimdhënës me kompetenca të jashtëzakonshme profesionale dhe pedagogjike, për të siguruar përparimin adekuat të studentëve. Nga të gjitha ato që u përmendën më lart, vijojnë pesë objektiva strategjikë:

Objektivi 1: TRANZICIONI (hyrja në arsimin e lartë) - Sigurimi i një sistemi mbështetës për studentët për të hyrë në arsimin e lartë

Përshkrimi: Studentët hyjnë në arsimin e lartë me nivele të ndryshme të njohurive të mëparshme, shprehi të të punuarit dhe stile të të mësuarit, të cilat shpesh çojnë në arritje të rezultateve më të ulëta. Prandaj është e nevojshme të zhvillohet një sistem mbështetës për studentët që nuk i kanë të gjitha njohuritë dhe aftësitë e nevojshme për t'u përfshirë me sukses në procesin e mësimdhënies dhe të të nxëniet.

Objektivi 2: AVANCIMI I STUDENTIT - Aplikimi dhe vlerësimi i një sërë qasjesh dhe metodash të reja në mësimdhënie që do të kërkojnë angazhim më të madh dhe më të thellë të studentëve.

Përshkrimi: Kërkesat e harmonizuara në mënyrë të pamjaftueshme përmes kurseve individuale në programin e studimit mund të pengojnë avancimin e studentëve ose të mos u ofrojnë atyre njohuri dhe aftësi kyçe. Harmonizimi më i mirë i lëndëve individuale për sa i përket përmbajtjes, metodave të punës dhe vlerësimit do të sigurojë që avancimi i studentëve të jetë më i shpejtë dhe më cilësor. Një program studimi nuk duhet të jetë thjesht një grupim kursesh individuale, por çdo lëndë duhet të kontribuojë në objektivat dhe rezultatet e programit të studimit që përcaktohen paraprakisht. Sigurisht, kurset duhet të dizajnohen dhe detajohen mirë. Në këtë mënyrë ato do të ofrojnë aktivitetet e duhura të studentëve në klasë dhe gjatë procesit të mësimdhënies e mësimnxënies. Në të njëjtën kohë do të rrisin ndërgjegjësimin e përgjegjësinë e tyre ndaj punës dhe përparimit të tyre. Për më tepër, është e nevojshme t'i kushtohet një rëndësi e veçantë ofrimit të mbështetjes dhe motivimit për studentët që janë me rezultate mesatare dhe shumë të mira.

Objektivi 3: PUNËSIMI (dalja nga arsimi i lartë) – Një student përgatitet për karrierën profesionale e ka kompetencat e nevojshme që lidhen me disiplinën/at specifike që studion, por edhe të gjitha kompetencat e nevojshme të përgjithshme (kompetencat teknike për shekullin XXI, të menduarit kritik, gatishmëria për të bashkëpunuar) po ashtu, ka zhvilluar aftësi specifike të disiplinës, aftësi të të menduarit kritik dhe trasmetimit të tij.

Përshkrimi: Tregu i punës ndryshon me shpejtësi dhe shtron kërkesa në rritje që përfshijnë një sërë kompetencash. Krahas kompetencave teknike që zhvillohen përmes kurrikulës, është e nevojshme të përfshihen më shumë aktivitete dhe tema për zhvillimin e kompetencave shtesë të nevojshme për hyrje të suksesshme në tregun e punës dhe zhvillim profesional, si: të menduarit kritik, kreativiteti, bashkëpunimi, komunikimi dixhital, shkrim-lexim mediatik, shkrim-lexim teknologjik, fleksibilitet, lidhësi, iniciativë, produktivitet, aftësi sociale.

Objektivi 4: KOMPETENCA E MËSIMDHËNIES – Zhvillimi i sistemit të vlerësimit, mbështetje dhe zhvillim i stafit mësimdhënës për rritjen e cilësisë dhe efikasitetit të mësimdhënies e vlerësimit.

Përshkrimi: Kompetencat e mësimdhënies përfshijnë një spektër të gjerë njohurish, aftësish dhe qëndrimesh të nevojshme për realizimin e mësimdhënies efikase dhe cilësore të orientuar drejt nxënësve. Kompetencat e përcaktuara qartë dhe modelet për t'i fituar ato duhet të jenë hapi i parë në arritjen e këtij objektivi. Faza e dytë nënkupton përdorimin e një treguesi adekuat të cilësisë së kompetencave të mësimdhënies, të cilat duhet të jenë shumë më të besueshme dhe më të vlefshme se sondazhet që zhvillohen aktualisht me studentët. Kompetencat e mësimdhënies përfshijnë një sërë kompetencash specifike të treguara në figurën 1. Është e nevojshme të ekzistojë një mekanizëm që fillimisht t'u mundësojë të gjithë mësimdhënësve të kryejnë vetëvlerësimin e kompetencave të nevojshme dhe më pas të parashikojnë përvetësimin ose përmirësimin e tyre.

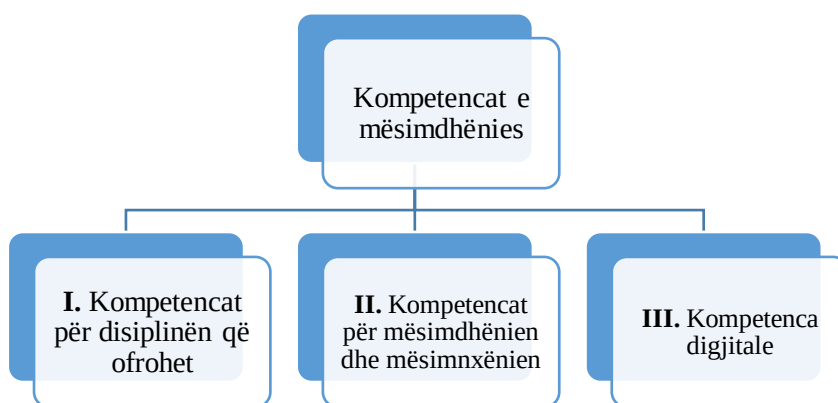

Foto 1: Kompetencat e mësimdhënies

Objektivi 5: MJEDISI MËSIMOR – Sigurimi i mjedisit mësimor të nevojshëm për kryerjen e arsimit të lartë me cilësi të lartë në shekullin e 21-të.

Përshkrimi: Vetë procesi mësimor duhet të përfshijë situata dhe opsione të ndryshme. Mësimdhënia në klasë nuk duhet të mbetet mjedisi dominues. Duke i'u kthyer mësimi eksperimental nëpërmjet praktikës, aplikimit të edukimit të bazuar në kërkime, si dhe përdorimit të opsioneve të shkëlqyera të ofruara nga platformat dixhitale do të mundësojë mjedise të reja, dinamike dhe efikase të të mësuarit.

Pjesa III: ZBATIMI

Për zbatimin e strategjisë, është e nevojshme, nga njëra anë, të përcaktohen masat dhe aktivitetet që do të mundësojnë arritjen e objektivave të përcaktuara, dhe nga ana tjetër të zgjidhet një grup adekuat treguesish që do të mundësojë monitorimin e realizimit të aktiviteteve të planifikuara dhe të masë përmbushjen e secilit prej objektivave. Aktivitetet dhe treguesit së bashku me standardet kohore, financat e nevojshme dhe organet përgjegjëse përbëjnë planin e veprimit.

Aktivitetet

Aktivitetet e planifikuara që duhet të çojnë në realizimin e qëllimeve strategjike ndryshojnë në kohëzgjatje dhe qëllim. Sipas kohëzgjatjes ato mund të jenë afatgjata (shembull – trajnimet e mësuesve) dhe afatshkurtra (shembull – blerja e pajisjeve), ndërsa sipas qëllimit mund t'u drejtohen studentëve, stafit mësimor ose institucionit.

Së bashku me gjëra të tjera që synojnë arritjen e objektivave strategjike, mund të planifikohen aktivitetet e mëposhtme:

- Rritja e kriterëve për punësim dhe promovim,
- Mbështetje për studentët (p.sh. këshillim, orientim në karrierë, mentorim, etj),
- Formimi i organeve për zhvillimin e mësimdhënies dhe mësimnxënies,
- Rritja e formimit profesional të stafit mësimdhënës në fushën e kompetencave të mësimdhënies,
- Vlerësim për ekselencë në mësimdhënie,
- Mbështetje për pedagogji inovative,
- Organizim dhe menaxhim i mësimdhënies dhe të nxënës,
- Vlerësim i mësimdhënies (d.m.th. vlerësimet e programit, vlerësimi i përvojës mësimore)

Treguesit - treguesit e progresit

Një grup treguesish që synon monitorimin e realizimit të aktiviteteve dhe arritjes së objektivave duhet të përmbajë tregues të përcaktuar qartë, procedurën e mbledhjes dhe përpunimit të të dhënave përkatëse. Mbi bazën e analizës së gjendjes aktuale është e

rëndësishme të përcaktohen vlerat e synuara për çdo tregues, si dhe dinamika kur duhen arritur këto vlera.

Shembuj të treguesve të mundshëm janë:

- Përqindja e stafit mësimdhënës të përfshirë në trajnime,
- Përqindja e studentëve të përfshirë në kurse shtesë,
- Numri i anketave të zhvilluara dhe të përfunduara në lidhje me cilësinë e procesit mësimor,
- Një instrument i zhvilluar për vetëvlerësimin e kompetencave të mësimdhënësve,
- Numri i kurseve të reja përsa i përket metodave të mësimdhënies dhe/ose vlerësimit.

Plani i veprimit

Mbi bazën e analizës së detajuar të gjendjes aktuale dhe potencialeve të institucionit, hartohet plani i veprimit për të gjithë kohëzgjatjen e Strategjisë. Një plan i përkohshëm veprimi është dhënë në Shtojcën C.

Plani i veprimit është bazë për raportimin e progresit në realizimin e Strategjisë.

Referencat

LIGJ Nr. 80/2015 PËR ARSIMIN E LARTË DHE KËRKIMIN SHKENCOR NË INSTITUCIONET E ARSIMIT TË LARTË NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË

MANUALI PËR VLERSIMIN E JASHTËM TË INSTITUCIONEVE TË ARSIMIT TË LARTË

PROCEDURAT E VLERËSIMIT DHE AKREDITIMIT

PROFILI I MESUESIT GJITHPËRFSHIRES.PDF – UNICEF

STRATEGJIA KOMBËTARE E ARSIMIT 2021-2026

Botime

Esteve-Mon F.M. Llopis-Nebot M.A. Adell-Segura J. Digital Teaching Competence of University Teachers: A Systematic Review of the Literature, **IEEE Rev.**, vol. 15, no. 4, pp. 399-406, Nov. 2020, doi: 10.1109/RITA.2020.3033225

Finefter-Rosenbluh, I, Ryan, T., Barnes, M: *The impact of student perception surveys on teachers' practice: Teacher resistance and struggle in student voice-based assessment initiatives of effective teaching*, **Teaching and Teacher Education**, Volume 106, October 2021, 103436

Gašpar, D., Mabić, M: Student Engagement in Fostering Quality Teaching in Higher Education. **Journal of Educational and Social Research** 5 (1 S1), 147-153, 2015

Henard, F. and Roseveare, D. (2012) *Fostering Quality Teaching in Higher Education Policies and Practices*. **OECD Publishing**,

(<https://learningavenue.fr/assets/pdf/QT%20policies%20and%20practices.pdf>)

Jones, J. Students' ratings of teacher personality and teaching competence. *High Educ* 18, 551–558 (1989). <https://doi.org/10.1007/BF00138747>

Nurunnabi, M., Abdelhadi, A., Aburas, R, SamaherFallatah: *Does teaching qualification matter in higher education in the UK? An analysis of National Student Survey data*, **MethodsX**, Volume 6, 2019, Pages 788-799

Porter, R.S.: *Do College Student Surveys Have Any Validity?* **The Review of Higher Education** Fall 2011, Volume 35, No. 1, pp. 45–76

Reid, D. J., Johnston, M: Improving Teaching in Higher Education: student and teacher perspectives, **Educational Studies**, Vol. 25, No. 3, 1999

Stes, A., Coertjens, L., Van Petegem, P: *Instructional development for teachers in higher education: impact on teaching approach*. **High Educ** 60, 187–204 (2010). <https://doi.org/10.1007/s10734-009-9294-x>

ANEKS

A: Shtatë parimet e mësimdhënies së zgjuar

Titulli: Si funksionon mësimnxënia: Shtatë parime të bazuara në kërkime për mësimdhënie të zgjuar

Autorë: Susan A. Ambrose, Michael W. Bridges, Michele DiPietro, Marsha C. Lovett, Marie K. Norman, Richard E. Mayer

Botues: Jossey-Bass

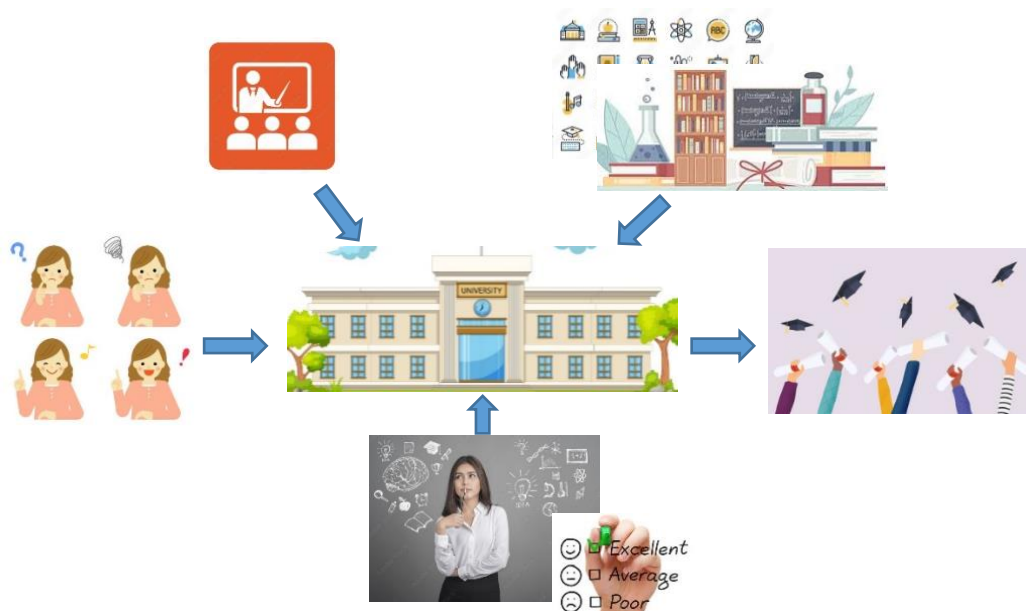
Viti: 2010

ISBN: 0470484101; 9780470484104

Shtatë parimet janë:

- ❖ **Njohuritë e mëparshme** të nxënësve mund të ndihmojnë ose pengojnë të nxënit.
- ❖ Mënyra si nxënësit **organizojnë njohuritë** ndikon në mënyrën si ata mësojnë dhe zbatojnë çfarë dinë.
- ❖ **Motivimi** i studentëve përcakton, drejton dhe mbështet përpjekjet që ata bëjnë për të mësuar.
- ❖ **Për të zotëruar** lëndën, studentët duhet të fitojnë aftësi, të praktikojnë integrimin e tyre dhe të dinë të zbatojnë atë që kanë mësuar.
- ❖ **Praktika** e drejtuar nga qëllimi, e shoqëruar me **reagime** të synuara, rrit cilësinë e të nxënit të studentëve.
- ❖ Niveli aktual **i zhvillimit** të studentëve ndërvepron me **klimën** sociale, emocionale dhe intelektuale të kursit për të ndikuar te të nxënit.
- ❖ Për t'u bërë **nxënës të vetëdrejtuar**, studentët duhet të mësojnë të monitorojnë dhe të përshtatin qasjet e tyre ndaj të mësuarit.

B: Prezantimi skematik i objektivave

C: Formular për planin e veprimit

Objektivi 3: PUNËSIMI (dalja nga arsimi i lartë)

	Aktiviteti	Treguesit e progresit	Vlera e synuar	Organi përgjegjës	Intervali kohor	Parakushtet
1	Kurs trajnimi profesional me mësuesit e rinj të matematikës dhe shkencave të natyrës	- Përqindja e studentëve të masterit të sapo diplomuar - Numri i mësuesve të rinj pjesmarrës - Numri i kurseve/ orëve të realizuara	30% studentëve të diplomuar në masterat e mësuesisë 30 orë	Përgjegjësat e programeve të studimit	21. 07–15. 08. 2023	teknike: ofrimi i një hapësire dhe/ose platforme elektronike njerëzore: stafi akademik i programeve të studimit dhe staff i trajnuar gjatë projektit TECOMP
2						

Objektivi 4: KOMPETENCA E MËSIMDHËNIES

	Aktiviteti	Treguesit e progresit	Vlera e synuar	Organi përgjegjës	Intervali kohor	Parakushtet
1	Workshop me stafin e ri akademik	- Numri i pedagogëve të rinj pjesmarrës - Numri i orëve të realizuara	10 pedagogë të rinj të universitetit 30 orë	Përgjegjësat e departamenteve	12.06– 14. 07. 2023	teknike: ofrimi i një hapësire dhe/ose platforme elektronike njerëzore: stafi me përvojë dhe i trajnuar nga projekti TECOMP
2	Kurs i formimit të vazhduar me mësuesit e rinj të matematikës dhe shkencave të natyrës	- Numri i mësuesve pjesmarrës - Numri i orëve të realizuara	15 mësues 15 orë	Qendra formimit të vazhduar në UNIKO (QFV-UNIKO)	09.08–20.08.2023	teknike: ofrimi i një hapësire dhe/ose platforme elektronike njerëzore: specialistë të QFV-UNIKO dhe stafi akademik i trajnuar nga projekti TECOMP

КОМИСИЈИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ФАКУЛТЕТА

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋА ФАКУЛТЕТА

Предмет:

Измена и допуна "Стратегије обезбеђења квалитета"

Природно-математичког факултета, Универзитета у Нишу

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ - НИШ			
Примљено. 14.10.2022.			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	2084		

Молим Вас да размотрите предложену измену и допуна Стратегије обезбеђења квалитета Факултета, коју је усвојио Савет Факултета 29.05.2013. године.

ПРЕДЛОГ ДОПУНЕ НАЛАЗИ СЕ У ПРИЛОГУ ОВОГ ДОПИСА.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ:

Представници свих државних факултета у Србији (универзитета у Нишу, Београду, Новом Саду и Крагујевцу), који су чланови конзорцијума Ерасмус+ пројекта СВНЕ пројекта „Strengthening Teaching Competences in Higher Education in Natural and Mathematical Sciences – TeComp” (598434-EPP-1-2018-1-RS-EPPKA2-SVNE-JP) усвојили су предлог допуне Стратегије унапређења квалитета и предложили да се овај документ поднесе на разматрање и усвајање факултетима и универзитетима у Србији, који су партнери на овом пројекту.

Унапред хвала.

Јелена Игњатовић
Редовни професор
Природно-математичког факултета
Универзитета у Нишу

У Нишу,

Дана 14.10.2022. године

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
БИОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Студентски трг 16
11000 БЕОГРАД
Република СРБИЈА
Тел: +381 11 2186 635
Факс: +381 11 2638 500
Е-пошта: dekanat@bio.bg.ac.rs

Проф. Др Љубиша Станисављевић, Декан

Молба

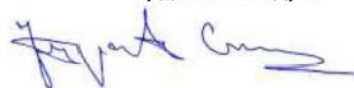
Поштовани,

Молим вас да размотрите прихватање "Стратегије за подршку и стално унапређење квалитета наставе и учења на високошколским установама - 2023-2028", а која је настала ко резултат заједничких активности свих учесника ERASMUS+ Пројекта 5988434-EPP-1-2018-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP: Strengthening Teaching Competences in Higher Education in Natural and Mathematical Sciences, укључујући ту и наш Факултет.

У том смислу вас молим да документ из Прилога пошаљете продекану за наставу, а по потреби и одговарајућим телима Факултета.

У Београду, 07.11.2022.

Срдачан поздрав

Синиша Ђурашевић

Примио 7. новембра 2022.

Проф. др Љубиша Станисављевић
Декан Биолошког факултета

Универзитет у Крагујевцу
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ
Број: 500/ XIII-1.
12. 10. 2022. године
Крагујевац

На основу члана 176 Статута Факултета, захтева доц. др Слађане Димитријевић бр. 05-492/1 од 04. 10. 2022. године и одлуке Комисије за обезбеђење квалитета број 492/II-1 од 05.10.2022. године, Наставно-научно веће је на седници одржаној 12. 10. 2022. године донело следећу

О Д Л У К У

Усваја се Стратегија за подршку и стално унапређење квалитета наставе и учења на високошколским установама која је сачињена у оквиру ЕРАСМУС+ пројекта TeComp.

Саставни део ове одлуке је Стратегија за подршку и стално унапређење квалитета наставе и учења на високошколским установама из става 1 ове одлуке и налази се у прилогу.

ДЕКАН
Проф. др Марија Станић

Д-но:
- доц. др Слађани Димитријевић,
- Комисији за обезбеђење квалитета,
- продекану за наставу,
- архиви.

Универзитет у Крагујевцу
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

Број: 492/II-1
05.10.2022. године
Крагујевац

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКОГ ФАКУЛТЕТА

На седници Комисије за обезбеђење квалитета Природно-математичког факултета у Крагујевцу,
која је одржана дана 05.10.2022. године, донета је

ОДЛУКА

којом су чланови Комисије једногласно усвојили *Стратегију за подршку и стално унапређење квалитета наставе и учења на високошколским установама* која је поднета од стране чланова тима ЕРАСМУС+ пројекта ТеСомп са Универзитета у Крагујевцу. Чланови Комисије дали су сагласност и подршку предлогу да се поменута Стратегија интегрише у постојећу Стратегију за обезбеђење квалитета, тј. да се постојећа Стратегија иновира овим елементима.

**ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ
ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА**

Sanja Jandevic

доц. др Сања Јанићевић, председник Комисије

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI "EQREM ÇABEJ" GJIROKASTËR
SENATI AKADEMIK

Nr. 1467 Prot

Datë 14.11 2022

VENDIM

Nr. 37, datë 14.11 2022

**PËR MIRATIMIN E "STRATEGJISË PËR MBËSHTETJEN DHE PËRMIRËSIMIN E
VAZHDESHËM TË CILËSISË SË MËSIMDHËNIES DHE MËSIMNXËNIES NË
INSTITUCIONET E ARSIMIT TË LARTË 2023-2028"**

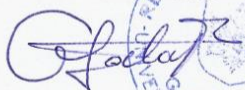
Në mbështetje të nenit Ligjit nr. 80/2015 "Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë", të neneve 79 dhe 80 të Statutit të Universitetit "Eqrem Çabej" Gjirokastrë, Senati Akademik në mbledhjen e tij të datës 14.11.2022, diskutoi për "Strategjinë për mbështetjen dhe përmirësimin e vazhdueshëm të cilësisë së mësimdhënies dhe mësimnxënies në institucionet e arsimit të lartë 2023-2028" të hartuar në kuadër të implementimit të aktiviteteve të planifikuara për projektin TEKOMP - Strengthening Teaching Competences in Higher Education in Natural and Mathematical Sciences, me numër reference 598434-EPP-1-2018-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP bashkëfinancuar nga fondet e BE dhe programit Erasmus+,

VENDOSI

1. Të miratojë "Strategjinë për mbështetjen dhe përmirësimin e vazhdueshëm të cilësisë së mësimdhënies dhe mësimnxënies në institucionet e arsimit të lartë 2023-2028";
2. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë;
3. Vendimi së bashku me strategjinë i përcillet Bordit të Administrimit për procedim të mëtejshëm.

NËN/KRYETAR I SENATIT AKADEMIK

Prof. dr. Gëzim SALA

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI "FAN S. NOLI"
FAKULTETI I SHKENCAVE TË NATYRËS DHE SHKENCAVE HUMANE
DEPARTAMENTI I MATEMATIKËS DHE FIZIKËS

Korçë, më 9.11.2022

KËRKESE

Lënda: Miratim i strategjisë së mësimdhënies dhe mësimnxënies

Drejtuar: Prof. As. Dr. Sonela Stillo

Dekane e Fakultetit të Shkencave Natyrore dhe Shkencave Humane

Duke qenë në përfundim të veprimtarive të projektit të Erasmus+, "Strengthening Teaching Competences in Higher Education in Natural and Mathematical Sciences (TeComp)" me elementë:

ID e projektit: 400598434;

Thirrja: EAC-A05-2017-CBHE;

Periudha: 2018-2021;

Lider i projektit: Univerziteti u Nisu

Partnerë të projektit: Univerziteti u Kragujevcu; Ostravska Univerzita; Universiteti "Fan S. Noli" Korçë-UNIKO; Universidad de Oviedo-UNIOVI; Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici-UMB; Universiteti Gent-Ugent; Universidad de Granada-UGR; Univerziteti u Novom Sadu-UNS; Univerziteti u Beogradu-Univerziteti u Beogradu; Universiteti "Eqrem Çabej" i Gjirokastrës-EÇUG

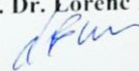
po ritheksojmë se ky projekt kishte për qëllim përmirësimin e cilësisë së mësimdhënies në arsimin e lartë në shkencat e natyrës dhe matematikë në vendin tonë dhe në Serbi, në përputhje me praktikën e avancuar të Bashkimit Evropian. Në këtë kuadër, koordinatorët e universiteteve pjesëmarrës në projekt në Shqipëri dhe në Serbi, në bashkëpunim me grupet e tyre të punës, kanë hartuar së bashku "Strategjinë për mbështetjen dhe përmirësimin e vazhdueshëm të cilësisë

të mësimdhënies dhe mësimnxënies në institucionet e arsimit të lartë". Kjo strategji synon të ofrojë arsim të lartë cilësor dhe efikas, kryesisht përmes procesit të mësimdhënies, për një popullatë studentore gjithnjë e më të larmishme. Kjo strategji do t'u mundësojë atyre një punësim fitimprurës, do t'i pajisë me njohuri dhe do të zhvillojë aftësitë e nevojshme për zhvillimin profesional në jetën e tyre.

Për të mundësuar vënien e rezultateve të projektit TeComp në dispozicion të proceseve të mësimdhënies e të nxënies në Universitetin "Fan S. Noli" po ju paraqesim për miratim paraprak në Rektorat këtë draft, për ta kaluar më pas në aprovimin prej Senatit Akademik.

Duke ju vënë në dijeni se aprovimi i strategjisë prej Senatit Akademik është një nga treguesit e vlerësuar të arritjeve të projektit, bashkëngjitur po ju paraqesim edhe strategjinë e hartuar prej grupeve të punës së koordinatorëve të projektit.

**Koordinatori i projektit
Prof. Dr. Lorenc Ekonomi**

**Strengthening Teaching Competences
in Higher Education
in Natural and Mathematical Sciences**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

University of Niš

The TeComp Consortium

www.tecomp.ni.ac.rs

e-mail:

tecomp@ni.ac.rs

tecomp.p2018@gmail.com

Copyright©TeComp Consortium

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

This project has been co-funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein